

2009 жылғы 1 қарашадағы жинақтаушы зейнетақы жүйесінің ағымдағы жағдайы

2009 жылғы 1 қарашада республикамызда 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды. Ағымдағы жылдың қазан айында заңды тұлғаларға зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі қызметке лицензия берілген жоқ.

14 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиясы бар, оның ішінде 10 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие.

Есепті күнде 11 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асырды. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк қорларға кастодиандық қызмет көрсетті: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «Банк Центр Кредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «Еуразиялық Банк» АҚ, «АТФ Банк» АҚ және «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 1 797,9 млрд. теңге жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасымен 7 704 249 болды. Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны ағымдағы жылдың қазан айында 41 721-ге (0,5%) ұлғайды, жинақталған зейнетақы қаражаты да 48,4 млрд. теңгеге (2,8%) ұлғайды.

2009 жылғы 1 қарашада міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны 4 қорда жинақталды: «Қазақстан Халық Банкі» – 24,6%, «МЖЗҚ» – 22,9%, «Ұлар Үміт» – 13,0% және «БТА Қазақстан» – 11,5% немесе олардың үлесіне барлық қорлар салымшыларының жалпы санының 72,0%-ы келеді. Ағымдағы жылдың қазан айында 4 қордың үлесі 0,2 пайыздық тармаққа төмендеді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2009 жылғы 1 қарашада жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 956,9 млн. теңгемен 40 015 болды. Ерікті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны ағымдағы жылдың қазан айында 70-ке (0,2%) азайды, жинақталған зейнетақы қаражаты өз кезегінде 14,7 млн. теңгеге (1,6%) ұлғайды.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 83,1 млн. теңгемен 4 070 болды. Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) шоттарының саны ағымдағы жылдың қазан айында 1-ге азайып, жинақталған зейнетақы қаражаты 3,7 млн. теңгеге (4,7%) ұлғайды.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты 2008 жылғы 1 қарашадан бастап 2009 жылғы 1 қарашаға дейінгі кезеңде 459,3 млрд. теңгеге (34,2%) ұлғайып, 2009 жылғы 1 қарашада 1 803,0 млрд. теңге болды. Ағымдағы жылдың қазан айында салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 48,3 млрд. теңге (2,8%) болды.

Зейнетақы жарналарының жалпы түсуі ағымдағы жылдың басынан бастап 245,1 млрд. теңгеге (20,7%), оның ішінде ағымдағы жылдың қазан айында 26,7 млрд. теңгеге (1,9%) ұлғайып, 2009 жылғы 1 қарашада 1 429,8 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың

(алушылардың) шоттарына бөлінген «таза» инвестициялық кіріс сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 477,1 млрд. теңге болды.

Ағымдағы жылдың басынан бастап «таза» инвестициялық кірістің өсімі 170,1 млрд. теңге (55,4%), оның ішінде ағымдағы жылдың қазан айындағы өсімі 24,7 млрд. теңге (5,5%) болды.

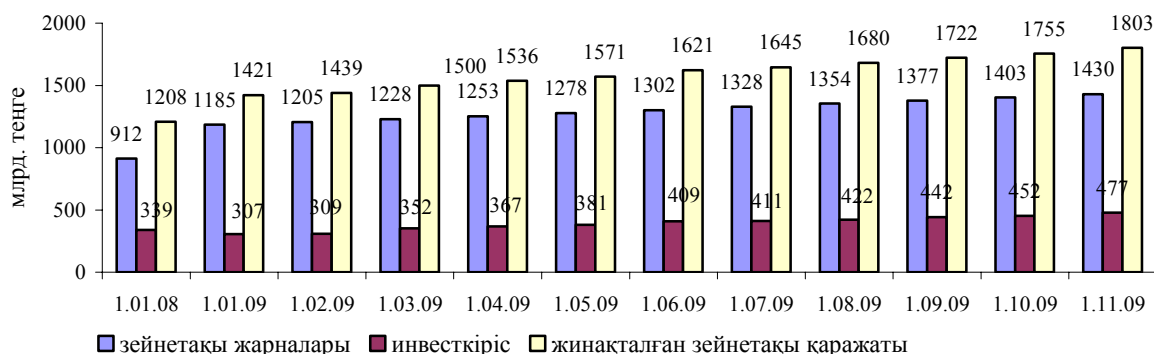
Салымшылардың (алушылардың) 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап 2009 жылғы 1 қарашаға дейінгі кезеңде жинақталған зейнетақы қаражатының көлемі мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

Күні	млрд. теңге				
	1.01.08	1.01.09	1.11.09	1.01.09 салыстырғандағы өсім	1.01.09 салыстырғандағы өсім (%-бен)
Жинақталған зейнетақы қаражаты	1 208,1	1 420,5	1 803,0	382,5	26,9
Зейнетақы жарналары	912,1	1 184,7	1 429,8	245,1	20,7
«Таза» инвестициялық кіріс	339,3	307,0	477,1	170,1	55,4
«Таза» инвестициялық кірістің жинақталған зейнетақы қаражаты сомасындағы үлесі	28,1	21,6	26,5	-	4,9 %-дық тармаққа

Көрсетілген кестеден ағымдағы жылдың басынан бастап жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 382,5 млрд. теңгені құрағаны байқалады. Жинақталған зейнетақы қаражатының орташа айлық өсімі 38,3 млрд. теңге болды.

2009 жылғы 1 қарашада ең көп жинақталған зейнетақы қаражатының сомасына 4 қор ие болды: барлық қорлардың жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы көлемінен «Қазақстан Халық Банкі» – 539,4 млрд. теңге (29,9%), «МЖЗҚ» – 285,8 млрд. теңге (15,8%), «ҰларҮміт» – 235,5 млрд. теңге (13,1%) және «БТА Қазақстан» – 210,8 млрд. теңге (11,7%) немесе жиынтығында осы 4 қордың үлесіне барлық жинақталған зейнетақы қаражатының 70,5%-ы келді. Ағымдағы жылдың қазан айында үлесі 0,1 пайыздық тармаққа азайды.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және жинақталған зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы

Міндетті зейнетақы жарналарын уақтылы ұстап қалмау мен аудармау және жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аударым жасауды уақтылы жүзеге асырмау үшін өсімпұл сомасы 2009 жылғы 1 қарашада 10,7 млрд. теңге болды. Өсімпұлдың жалпы сомасының бір жылдағы өсімі 1,6 млрд. теңге (17,6%), оның ішінде ағымдағы жылдың қазан айындағы өсім 0,2 млрд. теңге (1,9%) болды.

Зейнетақы төлемдері және қорлардан сақтандыру ұйымдарына аударымдар 2009

жылғы 1 қарашада 125,6 млрд. теңге болды немесе ағымдағы жылдың қазан айында 3,4 млрд. теңгеге (2,8%) өсті. Қорлар бір жыл ішінде алушыларға жалпы сомасы 38,2 млрд. теңгеге (43,7%), оның ішінде ағымдағы жылдың басынан бастап 33,5 млрд. теңгеге (36,4%) зейнетақы төлемдерін жүзеге асырды.

Ағымдағы жылдың басынан бастап зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасау жалпы сомасы 2,1 млрд. теңгеге 1 104 алушыға жүзеге асырылды. Зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасаудың жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қарашада 2,5 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы жүйесі жөніндегі ақпаратты Агенттіктің сайтында орналастыру, сондай-ақ қорлардың ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауы салымшыларға (алушыларға) қорды дербес таңдауға және зейнетақы заңнамасы бойынша берілген жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару құқығын пайдалануға мүмкіндік береді.

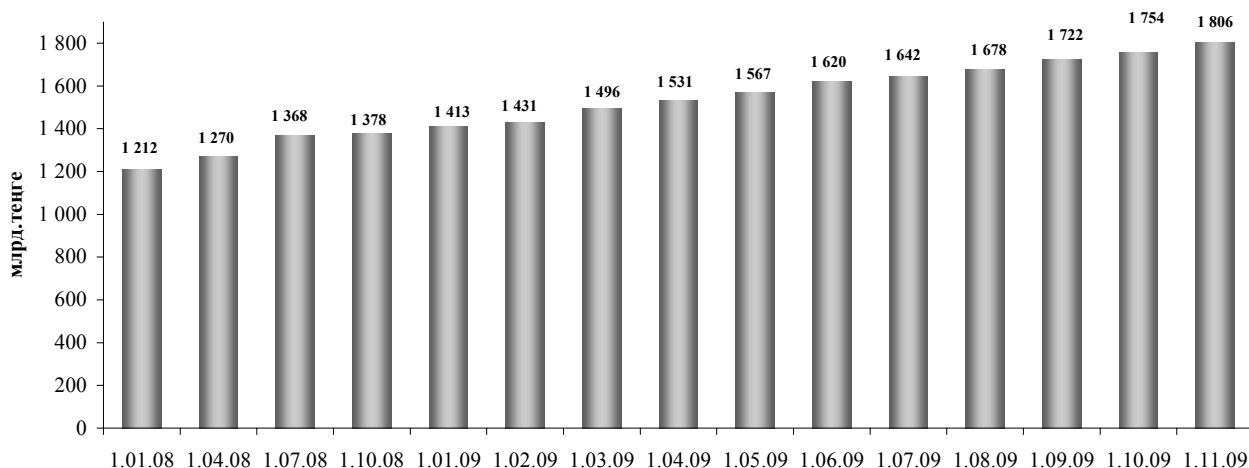
2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару қазан айында 36,2 млрд. теңгеге (5,9%) ұлғайып, 648,0 млрд. теңгені құрады. Жинақталған зейнетақы қаражатын аудару 2008 жылғы 1 қарашадан бастап 2009 жылғы 1 қарашаға дейінгі кезеңде 348,8 млрд. теңгеге немесе 2,2 есе, оның ішінде ағымдағы жылдың басынан бастап 322,9 млрд. теңгеге (99,3%) өсті.

Қорлардың зейнетақы активтерінің құрылымы

2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі ағымдағы жылдың қазан айында 51,3 млрд. теңгеге немесе 2,9%-ға өсіп, 1 805,6 млрд. теңге болды.

2008 жылғы 1 қарашадан бастап 2009 жылғы 1 қарашаға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 39,5 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің өзгеру динамикасы

Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ ЖЗҚ	зейнетақы активтері	
	млн. теңге	%-бен
«Қазақстан Халық Банкі жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ еншілес ұйымы	541 670	30,00
"МЖЗҚ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	286 552	15,87
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	234 190	12,97
"ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	234 190	12,97
«БТА Банкі» АҚ еншілес ұйымы «БТА Қазақстан жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	210 995	11,69
"GRANTUM Asset Management" ЗАИБЖАҰ" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ ЕҰ)	104 699	5,80
"ГРАНТУМ жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ еншілес ұйымы)	104 699	5,80
«Капитал» ЖЗҚ» АҚ - «Банк ЦентрКредит» АҚ еншілес ұйымы	79 332	4,39
"Еуразиялық жинақтаушы зейнетақы қоры " АҚ	59 091	3,27
"Мұнайгаз - Дем" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	58 371	3,23
"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ, "Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы	54 730	3,03
"Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы "Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	54 730	3,03
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ («АТФ Банк» АҚ ЕҰ)	53 679	2,97
"РЕСПУБЛИКА жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	37 033	2,05
"АМАНАТ ҚАЗАҚСТАН жинақтаушы зейнетақы қоры " АҚ	36 971	2,05
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	26 589	1,47
"Өрлеу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	21 712	1,20
"Қорғау" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	21 712	1,20
Барлық ЖЗҚ бойынша жиынтығы	1 805 615	100

Инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі қазан айында 51,3 млрд. теңгеге немесе 2,9%-ға өсіп, 2009 жылғы 1 қарашада 1 805,6 млрд. теңгені құрады.

ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфеліндегі үлесі 38,9%-ды құрайды. 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша мемлекеттік бағалы қағаздардың үлесі инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 35,35%-ын құрады (622,8 млрд. теңге) және 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша осыған ұқсас көрсеткішке қатысты 2,2%-ға немесе 13,7 млрд. теңгеге өсті.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	1.10.2009ж.		1.10.2009ж.	
	млн. теңге	%	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	609 168	35,31	622 822	35,35
ҚР еурооблигациялары	0	0	0	0
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	568 107	32,93	587 823	33,37
Ұлттық Банктің ноттары	41 061	2,38	34 998	1,99
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	206 662	11,98	211 996	12,03
акциялар	45 337	2,63	46 078	2,62
облигациялар	161 325	9,35	165 918	9,42
Шетел инвестициялық қорларының пайлары	0	0	0	0
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	91 450	5,30	92 952	5,28
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	68 909	3,99	60 659	3,44
Тазартылған алтын	0	0	783	0,04

ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	665 336	38,57	685 193	38,90
акциялар	194 807	11,29	203 267	11,54
облигациялар, оның ішінде:	470 529	27,28	481 926	27,36
шетел валютасында номинирленген	27 169	1,58	25 312	1,44
теңгеге номинирленген	443 360	25,70	456 614	25,92
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	80 487	4,67	82 240	4,67
Туынды бағалы қағаздар	3 169	0,18	5 064	0,29
Жиынтығы	1 725 181	100	1 761 709	100

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері бойынша номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

– 2004 жылғы қазан – 2009 жылғы қазан кезеңінде - 48,17%. Номиналды кірістің орташа алынған түзетілген коэффициенті - 44,51% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 62,21%);

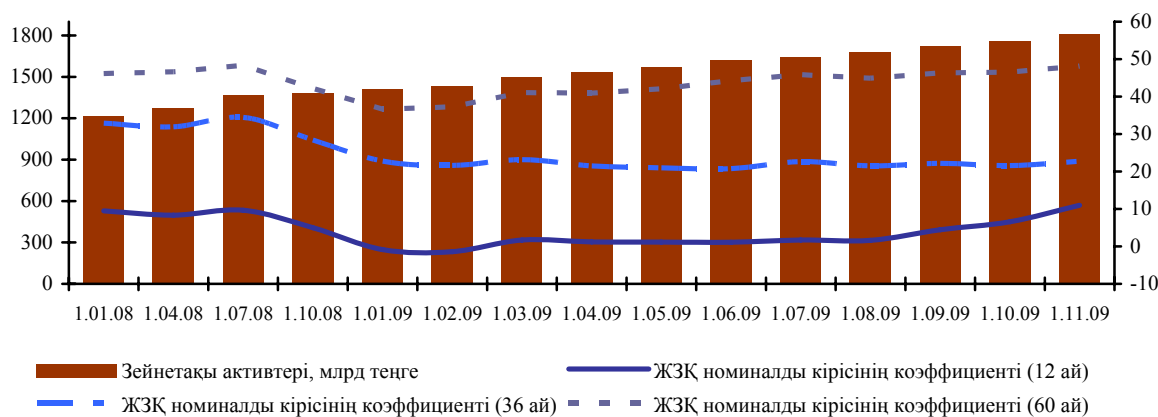
– 2006 жылғы қазан – 2009 жылғы қазан кезеңінде – 22,72% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 38,94%);

– 2008 жылғы қазан – 2009 жылғы қазан кезеңінде – 10,98% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның деңгейі – 5,8%) құрады.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының номиналды кірісі коэффициентінің өзгеруі 2009 жылғы 1 қарашада алдыңғы айдың көрсеткішімен салыстырғанда мынандай сипатта болды:

- 60 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 1,65 пайыздық тармаққа өсті;
- 36 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 1,14 пайыздық тармаққа өсті;
- 12 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 4,4 пайыздық тармаққа өсті.

Қорлардың зейнетақы активтерінің және номиналды кірісі коэффициенттерінің арақатынасы

Қорлардың қаржылық жай-күйі

Қорлардың жиынтық капиталы 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 78,1 млрд. теңге болды, оның ішінде жарғылық капитал 39,8 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың жалпы көлемінің 51,0%-ы болды. Қорлар бойынша активтердің жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 85,6 млрд. теңге болды, ағымдағы жылдың басынан бастап активтер сомасы 21,2 млрд.теңгеге (32,9 %) ұлғайды.

Ағымдағы жылдың қазан айында 3 қор («АМАНАТ Қазақстан», «Отан» және «Республика») жалпы сомасы 1,0 млрд. теңге шығынға ұшырады, бұл ретте 11 қор жалпы сомасы 25,2 млрд. теңге пайда алды. Қорлардың таза кірісінің жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қарашада 24,2 млрд. теңге болды.

Қорлардың меншікті активтері есебінен қаржы инвестициялары 2009 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 69,4 млрд. теңге немесе қорлардың жиынтық активтерінің 81,1%-ы болды.

Қорлар меншікті активтерін Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына – 59,3%, шет мемлекеттердің мемлекеттік бағалы қағаздарына – 1,2%, Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 16,1%, халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарына – 3,0%, «Кері РЕПО» операцияларына - 0,4% инвестициялады, екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға – 7,5%, шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – инвестициялардың жалпы көлемінің 12,5%-ын орналастырды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролі

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролін сипаттайтын қатысты көрсеткіштердің динамикасы	1.01.05	1.01.06	1.01.07	1.01.08	1.01.09	1.11.09
ЖІӨ млрд.теңге	5 870,1	7 453,0	10 139,5	12 849,8	16 052,9	15 986,5*
Жинақталған зейнетақы қаражатының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	8,2	8,7	9,0	9,4	8,8	11,3
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	6,5	6,9	6,7	7,1	7,4	8,9
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	2,0	2,1	2,5	2,6	1,9	3,0
Қорлардың жиынтық капиталының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5

* - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері